

Arbejdsmarkedsområdet

Konsekvenser og perspektiver for den demografisk udvikling

Sammenfatning:

I de seneste år har det været forbundet med stor usikkerhed at forudsige den demografiske udvikling for det kommende år. Andelen af borgere i den arbejdsdygtige alder, som er på offentlig forsørgelse, er faldet over tid. Men det samlede antal berørte borgere i kontakt med Jobcentret har over de seneste 5 år ligget forholdsvist stabilt. Begge dele har kunnet lade sig gøre, fordi arbejdsstyrken er blevet udvidet kraftigt som følge af flere flygtninge og tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft samt implementering af tilbagetrækningsreformer.

Regeringen påpeger i Økonomisk Redegørelse, maj 2023, at der fortsat er stor usikkerhed knyttet til den økonomiske udvikling både herhjemme i Danmark og i udlandet. Der er allerede sket en stor opbremsning i efterspørgslen, som med forsinket effekt omsættes i et fald i beskæftigelsen og en stigende ledighed. Der er dog også positive tegn sammenlignet med sidste år i form af lavere inflation og bedring i tillidsindikatorer, som tyder på en mild afmatning i 2023 og 2024. Det forventes at føre til stigninger i ledigheden, dog begrænsede stigninger set ud fra et historisk perspektiv.

Ledighedsprognosen og øvrige estimeringer bygger derfor på en forventning om, at der ikke vil opstå en pris- og lønspiral, hvor pris- og lønstigninger gensidigt forstærker hinanden. Prognosen forudsætter også, at de begyndende spændinger på de finansielle markeder ikke forværres, hvilket potentielt kan dæmpe købekraften og øge renteniveauet yderligere. I forhold til den globale økonomi udgør geopolitiske spændinger endelig en risiko for flere handelsrestriktioner og et lavere omfang for verdenshandlen, hvilket heller forudsættes forværret.

Ligesom på landsplan er der også lokalt en afmatning i beskæftigelsen inden for stort set alle brancher i 1. halvår 2023. Den eneste branche, som adskiller sig herfra, er industrien. Og når man dykker nærmere ned i industriens tal, så fremgår det, at det alene er medicinalindustrien, som formår at trække den fortsatte landsdækkende vækst. Medicinalindustrien er derfor uden tvivl en kæmpe styrke for Kalundborg-området med de nuværende konjunkturudsigter, men det gør også, at ledighedsudviklingen i høj grad er afhængig af en enkelt sektor, som fortsat skal levere nye efterspurgte og konkurrencedygtige produkter.

Kontakt

Sagsansvarlig:
Jobcenter, Kalundborg

Kalundborg Kommune
Holbækvej 141 B
4400 Kalundborg

I de seneste år har der på landsplan og i særdeleshed lokalt været en stor stigning i sygemeldte borgere. Stigningen har tæt sammenhæng til et historisk højt kommunalt sygefravær i Kalundborg Kommune, samt at både den ordinære og støttede beskæftigelse har været stigende. Regeringen forventer et tilnærmelsesvist uændret niveau i 2024, da det er et sejt træk at vende udviklingen, samtidig med at flere borgere i udkanten af arbejdsmarkedet får støttede job.

Regeringen forventer færre borgere inden for integrationsområdet i 2024 end i 2023. Vurderingen er baseret på den nuværende situation, hvor tilgangen af asylansøgere er lav sammenlignet med resten af Europa, ligesom stadig flere ukrainere enten er kommet i beskæftigelse eller er rejst hjem igen. Også her der tale om et usikkert billede, der hurtigt kan ændre sig, da krigen i Ukraine ser ud til at fortsætte, og der er aldrig kommet så mange flygtninge til Sydeuropa som i disse år. Det kan også komme til at påvirke Danmarks andel af flygtninge. Udviklingen i 1. halvår 2023 været tilnærmelsesvis status quo, men gennemsnitsudgifterne til forsørgelse inden for integration forventes at stige markant i 2. halvår 2023, da de fleste flygtninge har været på forsørgelse i over 1 år (laveste refusion).

Der forventes fremadrettet flere på FGU og STU, samt en øget tilgang til seniorpension og tidlig pension.

På grund af disse store usikkerheder vil kommunen ift. ydelsesdelen lægge sig budgetmæssigt tæt om ad KL's udmeldinger, der tager udgangspunkt i regeringens Økonomiske Redegørelse, maj 2023.

1. Konsekvenser og perspektiver for den demografiske udvikling

Det kan være en kompleks størrelse at beskrive den demografiske udvikling for borgere, som har kontakt med Jobcentret. Det skyldes, at der ikke som på mange andre områder er tale om et lukket og simpelt kredsløb, hvor fx flere i beskæftigelse pr. automatik betyder færre borgere i Jobcentret.

Årsagen er bl.a., at arbejdsstyrkens størrelse ikke er statisk, men i høj grad er påvirket af konjunktur og lovgivning. Når der er stor efterspørgsel på arbejdskraft, stiller flere uden for den eksisterende arbejdsstyrke sig til rådighed for arbejdsmarkedet, og omvendt bliver flere selvforsørgende, når efterspørgslen mindskes. Arbejdsstyrken er også fleksibel ved, at der til- og fraflytter udenlandsk arbejdskraft. Tilsvarende udviser arbejdsgiverne størst villighed til at indgå kompromisser kompetencemæssigt under højkonjunkturer - og fx anvende arbejdskraft i udkanten af arbejdsmarkedet. Det bevirker bl.a., at flere vælger at udskyde overgangen til efterløn, tidlig pension og folkepension. Det, som kan trække den modsatte vej, er, når der fx opstår usikkerhed om, at nogle af disse tilbagetrækningsordninger påtænkes forringet på sigt.

2. Demografisk udvikling for fuldtidspersoner i kontakt med Jobcentret 2019-2023

Nedenstående opgørelse viser, at over de sidste 5 år har bundlinjen, der viser antallet af borgere med jobcenter-kontakt, været relativt stabil på årsbasis. Under corona har der dog været store udsving inden for de enkelte år.

På trods af status quo-billedet for borger-kontakt har der historisk set ikke været flere beskæftigede lønmodtagere siden højkonjunktoren i 2008, som er bosat i Kalundborg Kommune. Begge dele kan lade sig gøre, fordi arbejdsstyrken er blevet udvidet inden for de sidste 5 år, i takt med at der er kommet flere udlændige til Danmark, og der er sket en implementering af tilbagetrækningsordningen, som gør, at flere bliver længere tid på arbejdsmarkedet.

Antal fuldtidspersoner på forsørgelsesydelse, hvor jobcentret løbende har kontakt

	2019	2020	2021	2022	2023 1.kv.
A-dagpenge	556	699	565	386	446
Kontanthjælp	603	612	549	490	457
Uddannelseshjælp	420	406	392	369	356
Selvforsørgelses- og hjemrejseydelse mv.	144	140	121	172	191
Sygedagpenge	641	785	888	913	904
Jobafklaringsforløb	162	134	128	202	210
Revalidering	37	40	23	18	21
Ressourceforløb	280	269	252	229	193
Ledighedsydelse	227	223	173	131	120
Fleksjob	731	781	846	911	920
Ydelsesgrupper i alt med jobcenter-konta	3.801	4.089	3.937	3.821	3.818

Kilde: Jobindsats.dk

3. Forventninger til konjunkturers påvirkning af demografi i 2023 og 2024

De økonomiske konjunkturer er en af de afgørende faktorer, som er med til at bestemme den demografiske udvikling inden for arbejdsmarkedsområdet.

Store dele af dansk økonomi bremsede op i 2. halvår 2022 som følge af høj inflation og højere renter, som har udhulet husholdningernes indenlandske købekraft. Hertil er der kommet en afdæmpet vækst på eksportmarkeder i blandt andet euroområdet og Sverige, som har stor betydning for dansk eksport.

Udviklingen afspejler, at økonomien er kørt i flere hastigheder. Husholdningerne har hurtigt tilpasset deres efterspørgsel til de højere priser. Det betyder, at der særligt ses en økonomisk afmatning - og med forsinket effekt også en tilbagegang i beskæftigelsen - inden for handel, serviceerhverv, bygge- og anlæg samt transport. Den forsinkede effekt opstår, fordi mange virksomheder på kort sigt har forsøgt at fastholde kvalificeret arbejdskraft, da det kan være vanskeligt at rekruttere tilsvarende kvalificeret arbejdskraft igen. Denne tendens har været gældende både på landsplan og i Kalundborg Kommune.

Omvendt har de eksporterende virksomheder under ét længe kunne fortsætte med at øge salget til udlandet. Den stærke eksportudvikling gennem det meste af 2022 afspejlede især øget salg fra industrivirksomheder, som dermed bidrog til, at både den landsdækkende og lokale beskæftigelse voksede pænt gennem 2022.

**Regeringens prognose for beskæftigelse i Region Sjælland,
beregnet ud fra regional branchesammensætning og
landsdækkende Økonomisk Redegørelse, maj 2023**

1.000 personer	2022	2023	2024
Samlet beskæftigelse	435.290	433.620	431.260
Industri	43.310	42.840	42.350
Bygge og anlæg	39.340	39.260	39.240
Privat service	189.530	189.880	188.700
Landbrug m.m.	10.060	10.030	10.040
Offentlig service	152.730	151.290	150.610

2022 - indeks 100	2022	2023	2024
Samlet beskæftigelse	100,0	99,6	99,1
Industri	100,0	98,9	97,8
Bygge og anlæg	100,0	99,8	99,7
Privat service	100,0	100,2	99,6
Landbrug m.m.	100,0	99,7	99,8
Offentlig service	100,0	99,1	98,6

Kilde: Jobindsats.dk (Vores arbejdsmarked)

Industriens produktion og behov for arbejdskraft steg mærkbart gennem 2022. Udviklingen dækker dog over en kraftig vækst i den store medicinalindustri, mens aktiviteten i de resterende industri-brancher under ét var aftagende i store dele af 2022. Disse forskellige tendenser på brancheniveau har haft en særlig positiv betydning for Kalundborg Kommune i det seneste år, hvor ledigheden slet ikke er steget i samme omfang som på landsplan.

Forhåbentligt vil denne særlige positive udvikling inden for medicinalindustrien også sikre en bedre ledighedsudvikling i Kalundborg Kommune end på landsplan i 2024. Regeringens regionale prognose for Region Sjælland (beregnet ud fra regionens branchesammensætning) indikerer, at der inden for alle brancher kan forventes et fald i 2024, og at der især forventes det største fald i beskæftigelsen inden for industrien. Forhåbentligt gør det sig ikke gældende i Kalundborg Kommune. I den regionale prognose har regeringen således ikke forholdt sig til, om medicinalindustrien fortsat vil afvige positivt fra den øvrige industri.

Uafhængigt af prognoser kan det allerede i dag konstateres, at der er kommet færre jobåbninger både på landsplan og lokalt i 2023, når man sammenligner med 2022. Det gør sig gældende inden for den private sektor samlet set, men især inden for den offentlige sektor er der et relativt stort fald i nye jobåbninger. På trods af et fortsat højt beskæftigelsesniveau i Kalundborg-området, så bevirker de færre jobåbninger både lokalt og i hele arbejdskraftoplandet, at det er blevet vanskeligere at komme i spil til job, hvis man først er blevet ledig. Samtidig er de lokale ledige kommet i en betydeligt større konkurrencesituation end for et år siden, da der nu er flere kvalificerede ledige i nabokommunerne, som også har fået større incitament til at søge job i Kalundborg Kommune. Fremadrettet forventes det at betyde, at Kalundborg Kommune får vanskeligere ved at bringe de ledige i udkanten af arbejdsmarkedet lige så meget i spil som hidtil. Det vil derfor også i et mindre omfang påvirke antallet af aktivitetsparate borgere, ligesom stigningstakten for fleksjob må forventes at aftage.

4. Demografiske udviklingstendenser i 2024 for udvalgte målgrupper

De vigtigste demografiske udviklingstendenser på målgruppeniveau er:

- *Moderat stigning i jobparate ledige, men medstigende varighed på offentlig forsørgelse*

I 1. halvår 2022 steg beskæftigelsen og ledigheden i Kalundborg Kommune faldt med forsinket effekt i forhold til landsplan. Til gengæld fortsatte de positive konjunkturtendenser i 2. halvår 2022 i Kalundborg Kommune. I denne periode skete der et omslag i konjunkturerne på landsplan, som siden er ført til en stigende ledighed på landsplan, mens ledigheden i Kalundborg indtil videre (medio 2023) fortsat er på samme niveau som for 1 år siden. Dog var der en stigning i ledigheden ved årsskiftet. Regeringens forventning er, at ledigheden på landsplan vil fortsætte med at stige moderat i både 2023 og 2024. Regeringens forventede stigning på 21.000 bruttoledige fra 2022 til 2024 svarer til ca. 138 flere ledige i Kalundborg Kommune. Størstedelen af stigningen forventes at finde sted i forhold til de forsikrede ledige i første omgang, men i Kalundborg Kommune må det også antages, at kontanthjælp berøres, da relativt flere er ikke-forsikrede ledige end på landsplan. På nuværende tidspunkt forventer Jobcentret, at ledighedsstigningen i Kalundborg Kommune i 2023 og 2024 vil blive mindre end på landsplan. Det sker ud fra en antagelse om, at udviklingen i medicinalindustrien fortsat vil have en positiv indflydelse lokalt. Til gengæld viser historikken, at gennemsnitsforløbene oftere bliver dyrere pga. flere ufaglærte, der er i større risiko for langtidsledighed.

Regeringens prognose for beskæftigelse og ledighed i 2023 og 2024, Økonomisk Redegørelse, maj 2023

1.000 personer	2022	2023	2024
Samlet beskæftigelse	3.164	3.165	3.142
Beskæftigelse på ordinært arbejdsmarked	3.060	3.052	3.026
Støtte beskæftigelse*	104	112	116
Bruttoledige (inkl. aktivering)	76	91	97
Pct. af arbejdsstyrken	2,3	2,8	3,0

Kilde: Økonomisk Redegørelse

* Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud og personer i fleksjob og skånejob

På trods af at den lokale ledighed medio 2023 igen er på samme niveau som for 1 år siden, så er de kommunale forsørgelsesudgifter moderat stigende for de jobparate ledige i 2023. Det skyldes, at den gennemsnitlige varighed stiger, når der er færre jobåbninger på arbejdsmarkedet. Der er endnu ikke så stor tilgang til ledighed i Kalundborg, men dem som bliver berørt af ledighed, har vanskeligere ved at komme i beskæftigelse igen end for et år siden. Udover færre jobåbninger skyldes det også, at de lokale ledige er kommet i større konkurrence med mere kvalificerede ledige fra arbejdskraftoplandet, hvor ledigheden er steget markant mere. Endelig er der risiko for, at den lange periode med et historisk højt niveau af kommunalt sygemeldte, betyder, at flere af de sygemeldte, som jobcentret raskmelder, de går ikke længere tilbage til et job, men i stedet direkte i ledighed. Det betyder, at der bliver tilknyttet en lav statslig refusion til denne gruppe af nyledige, da de forinden har været over 1 år på sygedagpenge.

En anden faktor, som vil bidrage til, at Kalundborg Kommunes samlede udgifter til A-dagpenge stiger i 2024, uafhængigt af antallet af faktiske ledige, er, at regeringen pr. 1. maj 2023 har ændret i vilkår og nogle satser for at modtage A-dagpenge. De nye ændringer betyder, at nogle nyledige under vise bestemte betingelser kan modtage et højere dagpengeniveau under de 3 første måneders ledighed. Herefter er satsen den samme som hidtil. Satsen sættes op fra 19.728 kr. til 23.826 kr. pr. md. (2023-niveau). På nuværende tidspunkt med ganske få data er det en usikkerhedsfaktor, hvor stor del af de nyledige, som vil kunne leve op til de nye krav om forhøjet A-dagpengesats.

Ændringen betyder omvendt, at dimittender vil få en lavere A-dagpengesats efter de første 3 måneders ledighed end hidtil, samtidig med at A-dagpengeperioden forkortes fra 2 til 1 år. Det betyder, at nyuddannede under 30 år, der ikke er forsørger, efter 3 måneder vil få reduceret deres A-dagpenge pr. md. fra 14.106 kr. til 9.700 kr. Nyuddannede ikke-forsørgere vil få reduceret deres A-dagpenge fra 14.106 kr. til 12.253 kr. Efter 1 år vil dimittenderne overgå til kontanthjælpssystemet, hvis de er uden formue. Administrationen vurderer, at ændringen samlet set vil være en økonomisk fordel for primært de 4 store uddannelsesbyer med mange dimittender, mens det omvendt vil betyde en endnu ukendt merudgift for fx Kalundborg Kommune, hvor der er få dimittender.

- *Fortsat højt historisk højt niveau af sygedagpengeforløb med stigende gennemsnitsvarighed på offentlig forsørgelse*

Ny Vive-analyse viser, at på landsplan er det kommunale sygeniveau steget ca. 33 % fra 2019-2022, mens det kommunale sygefravær i Kalundborg Kommune i samme periode er steget ca. det dobbelte. Sygefraværet blandt de kommunale medarbejdere steg under corona-krisen. På tværs af landets kommuner er fraværet dog fortsat med at stige også efter corona-krisen. Sygefraværet er fortsat højere øst for Storebælt end vest for - og særligt Kalundborg Kommune er hårdt ramt med det næsthøjeste sygefravær på kommuneniveau.

Det stigende sygefravær i årene før corona-krisen og i 2022 antages at dække over, at der i takt med faldende arbejdsløshed kommer flere medarbejdere med større sundhedsudfordringer ind på det kommunale arbejdsmarked, samt at frygten for at miste jobbet er mindre i økonomiske opgangstider. Det høje sygefravær i 2022 skal naturligvis også ses i lyset af den fortsatte corona-smitte, ikke mindst i de første tre måneder af 2022. Stigningen i tiden efter corona-krisen kan tillige tænkes at hænge sammen med fx en øget smitte med sygdomme som influenza efter årene med corona-nedlukninger, et større arbejdspress og flere stressbetingede sygdommelinger. I kølvandet på corona-krisen kan sygdommelingskulturen desuden have ændret sig og dermed normerne for, hvornår og hvor længe man sygemelder sig.

Der er ingen tvivl om, at stigningen i sygedagpengeforløb i samme periode har en tæt sammenhæng med det ekstremt høje kommunale sygefravær, samt at både den ordinære og støttede beskæftigelse har været stigende. Stigende beskæftigelse fører historisk set til flere sygedagpengeforløb.

Regeringen forventer i Økonomisk Redegørelse, maj 2023, at udgifterne til sygedagpenge på landsplan vil være på tilnærmelsesvis uændret niveau i 2023 og 2024. Der er en lille stigning fra 14,6 mia. kr. i 2023 til 15,1 mia. kr. i 2024. Vurderingen dækker over, at på den ene side forventes der et mindre fald i den ordinære beskæftigelse, som bør trække sygedagpenge en smule ned over tid. På den anden side forventes der fortsat en stigning i den støttede beskæftigelse (fleksjob og skånejob) i 2024, som er med til at trække sygedagpenge op.

Jobcentret har kontaktet Kalundborg Kommunes HR-afdeling samt de sektorområder, der har flest sygemeldte, med henblik på at kunne understøtte endnu mere med viften af mulige indsatser inden for beskæftigelseslovgivningen. Det vurderes dog at være et sejt træk at vende udviklingen, som i bedste fald kun kommer til at påvirke området minimalt i 2024.

- *Flere udsatte borgere i fleksjob*

Flere af de udsatte borgere afklares til fleksjob og har opnået beskæftigelse i fleksjob under højkonjunkturen, ligesom flere udsatte har opnået delvis beskæftigelse i såkaldte småjob af få timers varighed. Fælles for begge ordninger er, at de pågældende personer tæller dobbelt registreringsmæssigt, fordi de på samme tid indgår i den officielle opgørelse af antal beskæftigede (eIndkomstregister), men de indgår også i opgørelserne over antal på forsørgelse, som Jobcentret løbende skal have lovbestemt kontakt med. Målet med kontakten er bl.a. at arbejde henimod, at timetallet over tid kan justeres, i takt med at borgerens sygdomssituation eller

arbejdsevner forbedres/forværres. I forhold til fleksjob er der en ressourcemæssig besparelse, da antallet af lovpligtige samtaler er mindre end, hvis borgeren er på de andre forsørgelsesydelse.

Regeringen forventer i Økonomisk Redegørelse, maj 2023, at der sker en fortsat stigning i støttede job. Stigningen flader dog ud på grund af konjunkturerne og forventes kun at være på halvt niveau fra 2023 til 2024 sammenlignet med fra 2022 til 2023. Der forventes også en lille stigning i antallet på ledighedsydelse. Hidtil har Kalundborg i høj grad fulgt landsudviklingen på dette område.

- *Færre borgere på selvforsørgelses- og hjemrejseydelse samt overgangsydelse, men med længere gennemsnitsvarighed på offentlig forsørgelse*

Regeringen forventer i Økonomisk Redegørelse, maj 2023, at der vil ske et fortsat fald i antallet af borgere på selvforsørgelses- og hjemrejseydelse samt overgangsydelse.

I 2022 kom der ikke det store antal ukrainske flygtninge, som regeringen i første omgang havde forventet. Siden er en del af de ukrainske flygtninge enten gået i fuld beskæftigelse eller suppleret beskæftigelse, eller de er rejst tilbage til Ukraine. I de seneste 3 måneder har niveauet for antal på forsørgelse inden for integrationsområdet dog været tilnærmelsesvist status quo. Vurderingen er, at det er de mest udsatte målgrupper, der er tilbage i forsørgelse, og som er mest vanskelige at få i beskæftigelse. Herudover påvirkes antallet af beskæftigede på integrationsområdet også af den generelle udvikling i konjunkturer.

Fra medio 2023 vil de kommunale forsørgelsesudgifter til ukrainerne for alvor begynde at stige, da hovedparten så har været i forsørgelse i over 1 år. Hermed vil refusionssatsen fra staten falde til blot 20 %.

Med de store usikkerheder om krigen i Ukraine og nye flygtningestrømme, der kommer til Sydeuropa, er det meget vanskeligt at forudsige, hvor det faktiske billede ender i 2024. Det mest sandsynlige på nuværende tidspunkt er, at antallet vil være tilnærmelsesvis status quo, men at gennemsnitsudgiften stiger på grund af stigende varighed på offentlig forsørgelse.

- *Flere på FGU/STU*

I 2. halvår 2022 og 1. halvår 2023 er der igen sket en løbende kraftig stigning i brug af Forberedende Grunduddannelse (FGU), efter at der var et stort fald i 2021 og 2022.

Kommunens betaling for FGU og EGU sker bagudrettet for det foregående år. Det vil sige, at budgettet for 2024 bruges til at finansiere forbruget af FGU/EGU i 2023. Administrationen kender derfor allerede resultatet for det første halvår af 2023. I praksis afhænger statens præcise opkrævning af det kommunale bidrag af, hvor borgeren er bosat pr. 5. september det pågældende år. Det bidrager derfor med en mindre usikkerhed.

Administrationen har for resten af 2023 estimeret, at der som gennemsnit i de enkelte måneder vil komme 5 flere til FGU. Samlet set vil der dermed være ca. 125 årselever på FGU. Det giver en estimeret udgift til grunduddannelse på ca. 9,9 mio. kr. og ca. 4,4 mio. kr. til skoleydelse. Det er forudsat, at de kommunale bidragssatser for 2024 opskrives med samme niveau som fra 2022 til 2023. I 2022 har der været ca. 92 årselever på FGU.

Meldingen fra specialskolernes side er, at de større ungdomsårgange i Kalundborg Kommune starter nu. Erfaringen viser, at over tid er der en stadig større andel af de unge, som vurderes i målgruppen for STU. Der forventes derfor en stigning i brugen af STU, som minimum følger kommunens estimerede stigning i ungdomsårgangene.

- *Stagnation i førtidspension, men akkumuleret stigning for seniorpension og tidlig pension*

Regeringen forventer i Økonomisk Redegørelse, maj 2023, en stagnation i udgifterne til førtidspension fra 2023 til 2024. På landsplan regnes med en minimal stigning fra 49,0 til 50,4 mia. kr. Grunden til, at disse udgifter ikke forventes at fortsætte med at stige i samme omfang som de foregående år er, at der ikke længere sker en hævelse af folkepensionsalderen som de foregående år.

Desuden er der kommet nye tilbagetrækningsordninger til, hvor der fortsat opereres med en indfasning af disse ordninger, som betyder stigende akkumulerede udgifter over tid. Antallet på seniorpension forventes således at stige med samme stigningstakt fra 2023 til 2024 som det foregående år. Tidlig pension forventes også fortsat at stige i 2024, men stigningstakten er vurderes at være næsten på halvt niveau som fra 2022 til 2023. Hvordan den faktiske tilgang til de nye ordninger vil blive, vurderes i høj grad at afhænge af, hvordan de påtænkte justeringer i disse ordninger bliver, når der er forhandlet en politisk aftale på plads. I 1. halvår 2023 har der således været en ekstra stor tilgang til seniorpensionsordningen, netop fordi der i befolkningen er skabt usikkerhed om tilbagetrækningsordningernes fremtid.